

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัญหาการบริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ผู้วิจัยสรุปผลตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. ประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ และศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการดำเนินงานในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการดำเนินงานในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ และศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในระดับปฐมวัย ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ และศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ปีการศึกษา 2551 จำนวน 143 คน จาก 26 โรงเรียน แยกเป็นผู้บริหารจำนวน 45 คน และครูผู้สอน จำนวน 98 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหาร โรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของบุคลากรศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานบริหารงานศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เขต 2 และเขต 3 เพื่อขอความร่วมมือให้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยถึงผู้บริหาร โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ทุกโรงเรียน

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย พร้อมกับแบบสอบถามเพื่อให้ผู้บริหาร และครูผู้สอนตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 15 โรงเรียน และส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 11 โรงเรียน

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนตามเวลาที่นัดหมาย โดยผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 15 โรงเรียน และได้ที่ไปรษณีย์ จำนวน 11 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 26 โรงเรียน ผลการตรวจสอบได้แบบสอบถามกลับคืน 143 ชุด

คิดเป็นร้อยละ 100 โดยแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับแล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับปัญหาการบริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง จากด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคลตามลำดับ

2. โรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม มีสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. มีข้อเสนอแนะในการบริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยที่สำคัญคือ ควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนเพิ่มมากขึ้น จัดหาครูผู้สอนศูนย์เด็กปฐมวัยให้ตรงตามสาขาวิชา ควรจัดสื่อการเรียนการสอนเด็กปฐมวัยให้เพียงพอกับความต้องการ ควรปรับปรุงอาคารเรียนสถานที่และเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็ก

อภิปรายผล

การศึกษาปัญหาการบริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับปัญหาการบริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคลเรียงตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า เรื่องอาคารสถานที่ของศูนย์เด็กไม่ได้มาตรฐานมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่าครูผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กนักเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงว่าการจัดการศึกษาของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เป็นผู้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ (2548 :4) โดยมีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนไว้ว่า เด็กปฐมวัยทุกประเภทได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ครูผู้สอนมีความชำนาญในการจัดประสบการณ์พัฒนาเด็ก ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเป็นแหล่งรวมความรู้และเป็นศูนย์ประสานงานด้านการศึกษาปฐมวัย จัดสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ และสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก และผู้ปกครองและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้มีการกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ดังนั้น โรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่ายจึงต้องมีการเตรียมความพร้อม และจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด แต่เนื่องจากว่าโดยภาพรวมในแต่ละโรงเรียนยังไม่มีความพร้อมในหลายด้าน ทำให้การดำเนินการตามเป้าหมายจึงเป็นไปได้ช้าและไม่ต่อเนื่อง จากเหตุผลเหล่านี้ทำให้ปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยมีปัญหา ทำให้การจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนา เค้าวงศา (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร พบว่า ข้าราชการครูโดยส่วนรวมและจำแนกสถานภาพมีปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมและรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

2. โรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย มีสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป จากผลการวิจัยดังกล่าว พบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่ายทั้งสองประเภทยังไม่มีความพร้อมเกือบทุกด้าน ทั้งนี้แม้โรงเรียนทั้งสองประเภทจะได้รับการอบรมชี้แจงการจัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่ายเช่นเดียวกัน โดยมีการกำหนดนโยบายการดำเนินงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์ปฐมวัยเครือข่ายให้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอน ทั้งในด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ไปในทิศทางเดียวกันก็ตาม แต่เนื่องจาก

ยังขาดความพร้อม จึงทำให้ยังประสบปัญหาการบริหารโรงเรียน ซึ่งสภาพปัญหาที่ประสบนั้นมีมากน้อยแตกต่างกัน โดยจะเห็นว่าโรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบจะประสบปัญหาการบริหารโรงเรียนน้อยกว่าโรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจากเกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียนเพื่อเป็นโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบนั้น ตามเกณฑ์ที่กำหนดต้องเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในทุกด้าน เพื่อเป็นต้นแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ ทั้งในด้านขนาดโรงเรียน อาคารสถานที่ จำนวนบุคลากรและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ส่วนโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยเครือข่ายแม้จะใช้เกณฑ์เดียวกันในการคัดเลือก คือ ต้องเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในทุกด้านเช่นกัน แต่เมื่อพิจารณาแล้ว ส่วนใหญ่โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่ายจะเป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับโรงเรียนที่เป็นศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ความพร้อมในด้านการบริหารงาน จึงมีน้อยกว่า โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยเครือข่ายจึงประสบปัญหาการบริหารโรงเรียนมากกว่า โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้สภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยทั้งสองประเภทมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุรน แก้วบุตร (2540 : 75-87) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงานระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกันงานวิจัยของ วิวรรณ เขตรมรคา (2548 : 79-83) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ตามความเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนชั้นปฐมวัย เรียงจากลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการบริหารวิชาการ ได้แก่ ควรจัดสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยเพิ่มมากขึ้น สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ทันสมัย ด้านการบริหารงบประมาณ ได้แก่ ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับความต้องการของโรงเรียน จากการลงพื้นที่ของผู้วิจัยทราบว่า งบประมาณที่รัฐจัดสรรให้ นั้นไม่ตรงกับความต้องการของศูนย์เด็กปฐมวัย กล่าวคือ เป็นการจัดสรรในรูปของสื่อวัสดุอุปกรณ์ และในรูปของงบประมาณ ซึ่งบางครั้งไม่ตรงกับความต้องการของศูนย์เด็กปฐมวัย ทั้งนี้ ควร

จัดสรรให้ในรูปของงบประมาณทั้งหมดเพื่อที่แต่ละศูนย์จะสามารถบริหารจัดการได้ตรงตามความต้องการ และในการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัย ควรให้ครูผู้สอนปฐมวัยมีส่วนร่วมพิจารณาและรับรู้ ด้านบริหารงานบุคคล ได้แก่ ครูผู้สอนปฐมวัยสอนไม่ตรงตามสาขาวิชา ศูนย์เด็กปฐมวัยควรมีครูผู้สอนปฐมวัยที่จบสาขาอนุบาลหรือปฐมวัย เพราะจะทราบความต้องการและธรรมชาติของเด็ก ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูที่ไม่ได้จบสาขาอนุบาลหรือปฐมวัย มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เช่น การเข้ารับการอบรมสัมมนาและการศึกษาคุณ และโรงเรียนควรจัดบุคลากรให้เพียงพอ สัดส่วนของนักเรียนต่อห้องไม่เกิน 35 คนนั้น ครูผู้สอนโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยกล่าวว่ามีจำนวนมากเกินไป ดูแลไม่ทั่วถึง โรงเรียนจึงควรจัดหาครูที่เลี้ยงมาช่วยห้องเรียนละ 1 คน ด้านการบริหารทั่วไป ได้แก่ ควรปรับปรุงอาคารเรียนสถานที่ให้มั่นคงและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ควรจัดเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอ ควรซ่อมแซมเครื่องเล่นให้มีสภาพที่มั่นคงปลอดภัย และสถานศึกษาควรมีการปรับปรุงอาคารสถานที่ และภูมิทัศน์ให้เหมาะสมสวยงาม จัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย เหมาะแก่วัยของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหาร โรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ และศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 การจัดสรรงบประมาณสำหรับโรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ และศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย ควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มมากขึ้น

1.2 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ คือ จัดหาครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่จบสาขาวิชาอนุบาลหรือปฐมวัย จัดหาสื่อการเรียนการสอน เครื่องเล่นสนาม ส่งเสริมให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียนและนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ ปรับปรุงผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.3 โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนปฐมวัยพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้สอนปฐมวัยสามารถจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กได้ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการ BBL ให้ขวัญและกำลังใจครูผู้สอนปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอ

1.4 โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ ภายในโรงเรียนให้เหมาะสม อาคารเรียนมีความมั่นคง แข็งแรงปลอดภัยและเป็นเอกเทศ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการบริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่แตกต่างกัน

2.2 ควรศึกษาเชิงคุณภาพโรงเรียนที่จัดการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและศูนย์เด็กปฐมวัยเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY